

Regeringskansliet
Justitiedepartementet
Enheten för migrationsrätt

Yttrande över betänkandet Kunskapskrav för permanent uppehållstillstånd (SOU 2023:25), Ju 2023/01301

Förvaltningsrätten i Luleå (migrationsdomstolen) har, utifrån de aspekter som domstolen ska beakta, nedanstående synpunkter.

Särskilda skäl för undantag

Enligt förslaget ska den som på grund av funktionsnedsättning eller personliga förhållande har behov av detta, kunna genomföra kunskapsprovet med anpassningar. Ett beslut i fråga om anpassningar ska inte kunna överklagas. Funktionsnedsättningar eller ”vissa speciella personliga förhållanden” kan dock också utgöra särskilda skäl för att helt undantas från kunskapskravet. Det anges i detta sammanhang att en person som utgångspunkt ska kunna visa att denne t.ex. gjort avsevärda ansträngningar och försök att klara kunskapsprovet för att undantag ska kunna medges. Här befarar domstolen att det föreligger en risk för gränsdragningsproblematik mellan rätten till anpassningar och skäl för att undantas. Därför välkomnas i och för sig förslaget med särskilt framtagna läkarintyg. Det är härvid av stor vikt att dessa är klart och tydligt utformade.

Bestämmelsen riskerar ändå att medföra särskilda tillämpningssvårigheter och öka graden av komplexitet, då exempelvis bedömningen av om en person ska undantas försörjningskravet på grund av nedsatt arbetsförmåga skiljer sig markant från om en person har förmåga att visa eller uppnå ett kunskapskrav, eller om det på grund av ”vissa speciella personliga förhållanden” finns skäl att medge undantag. Det vore således önskvärt med ytterligare vägledning i form av exempelvis tydliggöranden

kring vilka personliga förhållanden som skulle kunna utgöra skäl för undantag, utöver medicinska hinder och funktionsnedsättningar.

Föreslagen lydelse i 4 b kap. 7 § utlänningsförordningen

Avgift för kunskapsprovet ska inte betalas av den som är statslös och som fått flyktingförklaring eller resedokument av svensk myndighet. Migrationsdomstolen anser att begreppet flyktingstatusförklaring, som genomgående används i utlänningslagen, bör användas i stället för det äldre begreppet flyktingförklaring.

Återkallelse av permanent uppehållstillstånd

Om ett permanent uppehållstillstånd har beviljats under förutsättning att kunskapsprovet varit uppfyllt och det senare visar sig att personen använt otillåtna hjälpmedel eller på annat sätt vilselett vid kunskapsprovet ska uppehållstillståndet kunna återkallas. I fråga om detta görs bedömningen att 7 kap. 1 § första stycket utlänningslagen fångar upp den situationen och att det saknas behov av en ny bestämmelse om återkallelse av uppehållstillstånd.

Domstolen noterar att bestämmelsen tar sikte på situationen att det inte förelegat en legitim grund för själva uppehållstillståndet. Det måste därför tydliggöras om avsikten är att uppehållstillstånd ska kunna återkallas med utvisning som följd vid fusk på kunskapsprovet. Detta skulle, utöver att det riskerar att vara en oproportionerlig konsekvens i vissa fall, kunna leda till att tillstånd inte återkallas trots fusk vid kunskapsprovet eftersom andra skäl mot återkallelse ska beaktas enligt 4 § samma kapitel. Eftersom grunden för permanent uppehållstillstånd numera består av särskilda krav och är helt skild från grunden för uppehållstillståndet i sig kan det förutsättas att personer i den aktuella situationen kan ha andra starka skäl att vistas i Sverige, som exempelvis familjeliv. Detta kan också avse personer med skyddsstatus som fortfarande är skyddsbehövande. Om avsikten är att endast det permanenta uppehållstillståndet ska kunna återkallas bör det övervägas att införa en ny obligatorisk bestämmelse om återkallelse av permanent uppehållstillstånd i denna situation.

Konsekvensanalys

Domstolen delar analysen att antalet överklaganden gällande permanent uppehållstillstånd sannolikt ökar om kunskapskravet införs. Ett större antal mål kan också förväntas gälla frågan om det finns särskilda skäl att göra undantag från kunskapskravet. Förslaget medför således sammantaget en ökad arbetsbörda för domstolarna till följd av såväl ett ökat antal mål som en ökad komplexitet i dessa mål.

Detta remissyttrande har beslutats av lagmannen Victoria Bäckström och chefsrådmannen Anna Sivlér, efter föredragning av specialistföredraganden Johanna Holmbom.

Luleå som ovan

Victoria Bäckström